

KERAMIKFÖREMÅL

I undergrupper under keramikföremål finns specialbenämningar som asbestkeramik, fajans, keramik, porslin, rödgods och stengods.

Asbestkeramik och asbestgods

Redan tidigt kände man till asbestens egenskaper. Genom att blanda in asbest med lera fick man ett lätt, starkt och värmetåligt kärl. Asbestkeramiken förekommer från äldre bronsålder och en bit in i järnålder. Omkring år 0 uppträder asbestgodset, mängden asbest är nu betydligt större – upp till 90%. Det finns teorier om att keramiken har med bronsgjutning att göra medan godset använts som ässja (öppen härd) när man började framställa järn.

Textilornerad asbestkeramik från Umedalen, Umeå. Daterad till bronsålder.

Fajans

Fajans är ett poröst lergods med glasyr, på framsidan ofta ogenomskinlig medan baksidan är genomskinlig. I länet har fajans främst påträffats på Gammplatsen i Lycksele, från 16- och 1700-talen.

Tobaksburk i fajans från Gammplatsen i Lycksele. 16-1700-tal. Höjd: 15 cm.

Keramik

Med keramik menas all tillverkning av lergods från en enkel magrad lera som bränts till porslinstillverkning. I de fall lergodset inte kan ges en specialbenämning klassificeras det som keramik.

Porslin

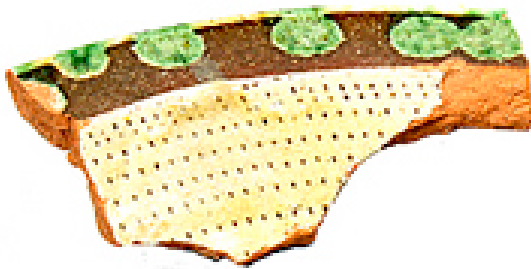
Porslin är tillverkat av en vit lera, som kallas porslinslera. Porslinet är till karaktären väldigt kompakt. Förekommer endast under nyare tid.

Rödgods

Man skiljer mellan äldre och yngre rödgods bland annat genom bränningsgraden och hur glasyren lagts på kärlet. Det äldre rödgodset förekom under tidig medeltid från 1200-talet. Glasyren låg utanpå kärlet, mera som en dekor.

Under 1300-talet glaserades insidan, vilket gjorde kärlet vattentätt. Det kallas för yngre rödgods och är rikt dekorerat. Husgeråd som trefotsgrytor, fat och krus är exempel på föremål som tillverkades.

Under senare delen av 1400-talet börjar rödgods tillverkas i Sverige, tidigare importerades godset framför allt från Nordeuropa.

Yngre rödgods från 1600-1700 tal, Gammlplatsen i Lycksele. Längd: 10 cm.

Stengods

Stengods är ett hårt bränt lergods som upphettats så kraftigt att godset sintrats. I samlingarna finns flera skärvor av sentida stengods från bland andra Gammlplatsen i Lycksele, Åsele kyrkstad samt från undersökningen vid Backens kyrka i Umeå.

En skärva stengods från Umeå stad. Storlek: 3 cm.